

Oskoruša - lijepa i dobra

Drvodelić, Damir

Source / Izvornik: **Gospodarski list, 2012, 54 - 54**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:108:949620>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-11**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)

Oskoruša – lijepa i dobra

Oskoruša je vrlo lijepa i dekorativna voćka koja je u Hrvatskoj, kao i u većini europskih zemalja, rijetka i ugrožena. Nekad su stabla oskoruša rasla u svakom seoskom dvorištu i bila su hrana i lijek naših predaka. Danas ova zaboravljena voćna (šumska) vrsta polako izumire jer se u prirodi vrlo teško razmnožava.

Oskoruša je listopadno, srednje visoko drvo (rijetko kad više od 20 m), s jakim deblom i okruglastom krošnjom.

Listovi su perasto sastavljeni i sastoje se od 13 do 21 listića, dugih oko 5 cm, duguljasto ovalnih ili ovalno okruglastih.

Ljekoviti plodovi

Plodovi su jabukolikog ili kruškolikog oblika veliki od 2-5 cm, u početku blijedozelene boje, na sunčanoj strani malo crvenkasti. Kad dozriju u rujnu ili listopadu, tada požute i počinju postupno padati sa stabala. Možemo ih otresti, ali moramo pričekati da posmeđe i da se umeđe. Mesnato usplođe je u početku tvrdo i jako trpkasto (sadrži puno tanina), a plodovi postanu ukusni tek nakon kraćeg ili dužeg vremena umeđivanja. Nekada je bilo poželjno da stablo oskoruše raste u svakom domaćinstvu zbog ljekovitosti plodova, posebno sušenih, koji su se kuhali za ljekovite čajeve, mljeveni su se dodavali u kruh, a specijalitet je i kompot od suhih plodova oskoruše, miješan s drugim voćem.

Oskoruša je samooplodna voćka i ne treba joj oprašivač.

Podnosi sušu i hladnoću

S obzirom na klimatske uvjete oskoruša se ponaša slično kao kruška i dunja. Voli vapnenačku podlogu, suhe i tople položaje, a za intenzivan uzgoj oskoruše poželjna su duboka, dobro rastresita ilovasta, ilovastoglinasta ili pjeskovito-glinasta tla. S obzirom na uzgoj i njegu, oskoruša je vrlo skromna

biljka. Orezivanje se obavlja samo ako je nužno, a dobro podnosi sušu i hladnoću (do -30 °C).

Stabla oskoruše u većini slučajeva rastu kao soliteri u starim voćnjacima, vinogradima, uz puteve, na livadama i oko okućnica, dok samo mali broj stabala nalazimo u sastojinama ili na rubovima šuma. Oskoruše mogu doživjeti starost od više stotina godina.

Kao dekorativno stablo s gustom krošnjom lijepog izgleda i k tome dobrog uroda s prekrasnim plodovima, oskorušu treba očuvati kao voćnu vrstu.

U Hrvatskoj do sada nema organizirane masovne proizvodnje i prerade plodova oskoruše. Pojedina obiteljska poljoprivredna gospodarstva nude proizvode od oskoruša, ali su količine uglavnom male. Tradicija prerade plodova od oskoruša postoji u Skradinu kod Šibenika gdje se mogu i kupiti neki vrlo ukusni proizvodi.

Bolesti i štetnici

Oskorušu napada nekoliko vrsta bolesti (gljive, rđe) i štetnika (jabučna uš i dr.). Od gljiva značajnija je ona koja uzrokuje kra-

stavost ploda jabuke *Venturia inequalis* var. *cinerescens*, od plijesni rijetko se javlja *pelnicadunje* (*Podosphaera oxycanthae*) te hrđa na borovici (*Gymnosporangium juniperi*).

Zaštita protiv gljive *Venturia inequalis* var. *cinerescens* provodi se u 2-3 navrata tijekom svibnja i lipnja sredstvima koja se inače koriste za zaštitu jabuka od krastavosti ploda.

Ostale spomenute bolesti se vrlo rijetko javljaju i nije ih potrebno suzbijati. Štetnici na oskoruši su u velikoj mjeri isti kao kod jabuke i kruške i rijetko kada ih treba suzbijati. U većem opsegu može se javiti jabučna zelena uš (*Aphis pomi*) i glogov bijelac (*Aporia crataegi*), a suzbijanje se obavlja kao u nasadima jabuka.

Kod nas nema sustavne proizvodnje cijepljenih sadnica oskoruše, ali se u nekoliko rasadnika i vrtnih centara mogu nabaviti sadnice uzgojene iz sjemena (šumske sadnice).

Dr. sc. Damir Drvodelić

Oskoruša s jabučastim i kruškolikim plodovima

(nastavak sa str. 53)

Postoje istraživanja koja su pokazala da sorta 'Golden Delicious' ne reagira značajno na količinu dodanog dušika fertirigacijom, a slična je situacija i kod trešnje sorte 'Lapins'. Iz ovih činjenica jasno proizlazi da postoji ozbiljna potreba za revizijom zakonske regulative s obzirom na to da se upravo za sorte 'Golden Delicious' i 'Gala' dopušta dodatnih 50 kg dušika uz ispunjenje uvjeta navedenih uz tablicu. Pretjerana količina dušika značajno narušava kakvoću i skladišnu sposobnost plodova.

Smanjenje kakvoće tla

Još jedan razlog zbog kojega treba oprezno ići s fertirigacijom je velika mogućnost smanjenja kakvoće tla. Fertirigacija dušikom u amonijevom obliku može već nakon tri godine dovesti do značajnog zakiseljavanja tla, smanjenja koncentracije kalcija, magnezija i bora te povećanja aluminija u tlu.

Postoje formule na temelju kojih se izračunava opasnost od zakiseljavanja tla i u skladu s time prilagođava količina i oblik dušičnih gnojiva za fertirigaciju. Fertirigacija pomoću sustava „kap po kap“

smanjuje volumen korijena koji ne raste dalje od zone natapanja. To značajno povećava ovisnost voćaka o dodavanju hranjiva i smanjuje otpornost na različite oblike stresa.

Stoga je izbor sustava za navodnjavanje i usklađivanje doza i učestalosti dodavanja hranjiva značajan čimbenik o kojem treba voditi računa prilikom projektiranja voćnjaka.

Prof. dr. sc. Tomislav Jemrić
Zavod za voćarstvo
Agronomski fakultet Sveučilišta
u Zagrebu